

Štvrtok 13. júna 2013

K otázke náborovej základne

40. ďalej presadzovať a zintenzívňovať úsilie o dosiahnutie lepšej rodovej rovnováhy s riadnym prihladaním na zásluhy a schopnosti; zdôrazniť, že je dôležité nastoliť rovnováhu na úrovni vedúcich delegácií a na ďalších riadiacich úrovniach; popri rozvoji akčného plánu zaviesť prechodné opatrenia, ktoré by zahŕňali inštruktážne programy, osobitné školenia a pracovné prostredie naklonené rodinnému životu, aby sa tak podporilo zastúpenie žien a vyriešili sa štrukturálne prekážky v ich diplomatickej kariére;

41. prijať všetky opatrenia potrebné nato, aby sa upravilo geografické zastúpenie na vyšších pozíciách a vo všetkých ďalších platových triedach a pozíciách, a tak sa podporila politická zodpovednosť úradníkov aj členských štátov v súvislosti s ESVČ, ako to vyžaduje článok 6 ods. 6 a 8 rozhodnutia o ESVČ;

42. vzhľadom na to, že sa dosiahol cieľ tretinového podielu zamestnancov prijatých z členských štátov, zabezpečiť, aby sa na riadiacich pozíciách nesústredovali pracovníci z ministerstiev jednotlivých štátov, čím sa poskytnú kariérne príležitosti všetkým zamestnancom, a sústrediť sa teraz na prijímanie nového stáleho personálu EÚ; v tejto súvislosti preskúmať aj možnosti, ako by sa národní diplomati pracujúci pre ESVČ mohli uchádzať o stále pozície v ESVČ;

43. s cieľom dosiahnuť skutočnú európsku súdržnosť a zabezpečiť, aby ESVČ slúžila iba spoločným európskym záujmom, postaviť sa proti všetkým snahám členských štátov o zasahovanie do procesu prijímania personálu ESVČ; teraz, keď sa prechodné obdobie skončilo, zabezpečiť, aby ESVČ mohla vybudovať vlastný nezávislý postup prijímania, ktorý bude prostredníctvom verejného konkurzu prístupný aj všetkým úradníkom z inštitúcií EÚ a externým uchádzačom;

44. vzhľadom na osobitnú úlohu Parlamentu pri vymedzovaní cieľov a základných možností spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky zväziť najmä právomoci Parlamentu ako rozpočtového orgánu, jeho úlohu pri demokratickej kontrole zahraničnej politiky a skúsenosti v oblasti vonkajších parlamentných vzťahov, možnosť úradníkov Európskeho parlamentu uchádzať sa od 1. júla 2013 o pozície v ESVČ za rovnakých podmienok ako úradníci z Rady a Komisie;

45. zabezpečiť, aby ESVČ mala vhodnú kombináciu zručností na riešenie konfliktov, najmä rozvíjaním zručností v oblasti sprostredkovania a dialógu;

Dlhodobejšie hľadisko

46. v súvislosti s budúcim konventom žiada, aby sa do jeho programu zaradil ďalší rozvoj SZBP/SBOP a úlohy ESVČ vrátane zmeny názvu

o

o o

47. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto odporúčanie podpredsedníčke Komisie/vysokoj predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, Rade, Komisii a vládam a parlamentom členských štátov.

P7_TA(2013)0279

Presadzovanie a ochrana slobody náboženského vyznania alebo viery

Odporúčanie Európskeho parlamentu Rade z 13. júna 2013 o návrhu usmernení EÚ o presadzovaní a ochrane slobody náboženského vyznania alebo viery (2013/2082(INI))

(2016/C 065/25)

Európsky parlament,

— so zreteľom na návrh odporúčania Rade o návrhu usmernení EÚ o presadzovaní a ochrane slobody náboženského vyznania a viery, ktorý v mene skupiny PPE predložila Laima Liucija Andrikienė (B7-0164/2013),

Štvrtok 13. júna 2013

- so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv a Deklaráciu OSN o odstránení všetkých foriem neznášanlivosti a diskriminácie na základe náboženstva a viery,
  - so zreteľom na Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach a všeobecnú pripomienku č. 22 Výboru OSN pre ľudské práva ⁽¹⁾,
  - so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie,
  - so zreteľom na závery zo zasadnutia Rady o netolerancii, diskriminácii a násilí na základe náboženstva alebo viery prijaté z roku 2009 a 2011 ⁽²⁾,
  - so zreteľom na strategický rámec a akčný plán EÚ pre ľudské práva a demokraciu, ktorý Rada schválila 25. júna 2012 ⁽³⁾,
  - so zreteľom na spoločné oznámenie Európskemu parlamentu a Rade, ktoré predložila Komisia 12. decembra 2011, s názvom Ľudské práva a demokracia v centre vonkajšej činnosti EÚ – smerom k účinnejšiemu prístupu (COM(2011) 0886),
  - so zreteľom na svoje odporúčanie Rade z 13. júna 2012 o osobitnom zástupcovi pre ľudské práva ⁽⁴⁾ a na rozhodnutie Rady 2012/440/SZBP z 25. júla 2012, ktorým sa vymenúva osobitný zástupca Európskej únie pre ľudské práva ⁽⁵⁾,
  - so zreteľom na svoje uznesenie z 13. decembra 2012 o prehodnotení stratégie EÚ v oblasti ľudských práv ⁽⁶⁾,
  - so zreteľom na svoje uznesenie o výročnej správe o ľudských právach a demokracii vo svete a politike Európskej únie v tejto oblasti ⁽⁷⁾,
  - so zreteľom na článok 36 Zmluvy o Európskej únii,
  - so zreteľom na návrh usmernení EÚ o presadzovaní a ochrane slobody náboženského vyznania a viery („usmernenia“),
  - so zreteľom na článok 121 ods. 3 rokovacieho poriadku,
  - so zreteľom na správu Výboru pre zahraničné veci (A7-0203/2013),
- A. keďže podľa článku 21 Zmluvy o Európskej únii sú demokracia, právny štát, univerzálnosť a nedeliteľnosť ľudských práv a základných slobôd, rešpektovanie ľudskej dôstojnosti, zásady rovnosti a solidarity a dodržiavanie princípov Charty Organizácie Spojených národov a medzinárodného práva hlavnými zásadami všetkých vonkajších činností EÚ;
- B. keďže právo na slobodu náboženského vyznania alebo viery vrátane teistickej, neteistickej a ateistickej viery, práva neveriť a práva zmeniť náboženské vyznanie alebo vieru sú univerzálnymi ľudskými právami a základnými slobodami každej ľudskej bytosti, prepojené s ostatnými ľudskými právami a základnými slobodami, ako sa zakotvuje v článku 18 Všeobecnej deklarácie ľudských práv;
- C. keďže Parlament opakovane vyzýval na vytvorenie ambiciózneho súboru nástrojov, ktorý by slúžil na presadzovanie práva na slobodu náboženského vyznania alebo viery v rámci vonkajšej politiky EÚ;
- D. keďže Európsky parlament v tejto súvislosti privítal záväzok EÚ vypracovať usmernenia týkajúce sa slobody náboženského vyznania alebo viery v súlade s akčným plánom EÚ pre ľudské práva a demokraciu a zdôraznil, že je potrebné, aby sa Parlament a organizácie občianskej spoločnosti zapojili do prípravy týchto usmernení;

⁽¹⁾ Všeobecná pripomienka prijatá Výborom OSN pre ľudské práva podľa článku 40 ods. 4 Medzinárodného paktu pre občianske a politické práva CCPR/C/21/Rev.1/Add.4, 27. september 1993.

⁽²⁾ Rada Európskej únie 24.11.2009, 21.2.2011.

⁽³⁾ Rada Európskej únie 11855/12.

⁽⁴⁾ Prijaté texty, P7_TA(2012)0250.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ L 200, 27.7.2012, s. 21.

⁽⁶⁾ Prijaté texty, P7_TA(2012)0504.

⁽⁷⁾ Prijaté texty, P7_TA(2010)0489, P7_TA(2012)0126, P7_TA(2012)0503.

Štvrtok 13. júna 2013

E. keďže v súlade s normami medzinárodného práva sú všetky štáty povinné zabezpečiť všetkým svojim občanom a všetkým ostatným osobám patriacim do ich príslušnej jurisdikcie účinnú ochranu; keďže perzekúcie osôb a ich rodín, spoločenstiev, miest konania bohoslužieb a inštitúcií z dôvodu ich konkrétnej náboženskej príslušnosti, presvedčení alebo akýchkoľvek legitímnych verejných prejavoch ich náboženského vyznania alebo viery sú v niektorých oblastiach sveta široko rozšírené; keďže diskriminácia z dôvodu náboženského vyznania alebo viery existuje vo všetkých regiónoch sveta vrátane Európy a jej susedných krajinách a keďže osobám, ktoré sú príslušníkmi konkrétnych náboženských spoločenstiev vrátane náboženských menšín a ateistov, sú stále odopierané ich ľudské práva a sú pravidelne terčom diskriminácie, zatýkania, obvinení a v niektorých krajinách sú z dôvodu svojho náboženského presvedčenia alebo viery dokonca popravovaní,

1. predkladá Rade tieto odporúčania:

Dôvody na akciu

- a) Podpora práva na slobodu náboženského vyznania alebo viery a predchádzanie jeho porušovaniu musí byť prioritou vonkajších politík EÚ;
- b) Násilie, prenasledovanie a diskriminácia osôb, ktoré patria k náboženským spoločenstvám a menšinám, alebo osôb bez náboženského vyznania pretrvávajú v mnohých častiach sveta; nedostatok náboženskej tolerancie a otvorenosti voči dialógu a nedostatok ekumenického spolužitia často vedú k politickým nepokojom, násiliu a otvoreným ozbrojeným konfliktom, ktoré ohrozujú životy a narúšajú regionálnu stabilitu; jednoznačné a rýchle odsúdenie všetkých foriem násilia a diskriminácie by malo byť základným prvkom politiky EÚ v oblasti slobody vyznania a viery; osobitná pozornosť by sa mala venovať postaveniu osôb, ktoré zmenili svoje náboženské vyznanie alebo vieru, pretože v praxi sú v mnohých krajinách predmetom sociálnych tlakov, zastrasovania alebo otvoreného násilia;

Účel a rozsah pôsobnosti

- c) Účelom a rozsahom pôsobnosti usmernení EÚ by mala byť podpora a ochrana slobody vyznania a viery v tretích krajinách, začlenenie slobody náboženského vyznania alebo viery do všetkých vonkajších činností a politík EÚ v oblasti ľudských práv a vytvorenie jasných podmienok, kritérií, noriem a praktických návodov na posilnenie presadzovania slobody náboženského vyznania alebo viery v rámci činnosti úradníkov inštitúcií EÚ a členských štátov, čím sa prispeje k väčšej jednotnosti, efektívnosti a viditeľnosti vo vonkajších vzťahoch EÚ;

Vymedzenie pojmov

- d) Keďže úspešné vykonávanie usmernení bude závisieť od vymedzenia pojmov, mali by usmernenia ponúkať jednoznačné vymedzenia a náležitú a plnú ochranu práva na náboženské vyznanie alebo vieru v súlade s medzinárodným právom a jeho prejavom v súkromí či na verejnosti, a tiež vo svojom individuálnom, kolektívnom a inštitucionálnom rozsahu, vrátane práva veriť alebo neveriť, práva zmeniť svoje náboženské presvedčenie, slobody prejavu, zhromažďovania a združovania, práva vychovávať deti v súlade so svojím morálnym presvedčením – t.j. náboženským či nenáboženským; pokiaľ ide o uznanie právnej subjektivity náboženských inštitúcií a inštitúcií založených na vierovyznaní sa tiež vyžaduje ich jednoznačné vymedzenie a plná ochrana, ako aj rešpektovanie ich autonómie, právo na výhradu svedomia, právo na azyl, právo dodržiavať dni odpočinku a sláviť sviatky a obrady v súlade s pravidlami svojho vyznania a základné právo na ochranu vlastného majetku;

Operatívne usmernenia

- e) Usmernenia by mali vychádzať z medzinárodného práva a zmlúv uznávaných a ratifikovaných medzinárodným spoločenstvom;

Štvrtok 13. júna 2013

Proporcionalita

f) Ako sa uvádza v návrhu usmernení, v súlade so zásadami uznanými medzinárodným spoločenstvom nemožno obmedzovať zákaz nátlaku zastávať alebo prijať náboženstvo alebo presvedčenie a slobodu rodičov a zákonných zástupcov zabezpečiť náboženskú a morálnu výchovu. Akékoľvek iné prejavy práva na slobodu náboženského vyznania alebo viery možno obmedziť len do miery predpísanej zákonom a len pokiaľ je to nutné v záujme ochrany verejnej bezpečnosti, verejného poriadku, zdravia alebo morálky alebo v záujme ochrany základných práv a slobôd ostatných⁽¹⁾; zároveň výklad takýchto obmedzení musí prísne zohľadňovať chránené práva ostatných, takéto obmedzenia musia s nimi priamo súvisieť, musia byť voči nim primerané a musí sa dosiahnuť správna rovnováha; v usmerneniach by sa preto malo zdôrazniť kritérium proporcionality;

Sloboda prejavu

g) Hoci sloboda vyznania a viery a sloboda prejavu sú vzájomne sa posilňujúce práva, v prípadoch odvolania sa na jedno z týchto práv proti druhému by EÚ mala brať do úvahy aj fakt, že nástroje moderných médií môžu umožniť vyššiu mieru prepojenosti medzi kultúrami a vierami; mali by sa preto podniknúť kroky na zabránenie medzikultúrnemu násiliu ako reakcii na kritické, a najmä zosmiešňujúce prejavy vyjadrené v rámci slobody prejavu; v tejto súvislosti by EÚ mala pomôcť pri zmiernení takéhoto napätia, napríklad presadzovaním vzájomného porozumenia a dialógu, a mala by jednoznačne odsúdiť akýkoľvek násilný čin spáchaný v reakcii na takýto prejav a jasne sa postaviť akémukoľvek pokusu trestne postihovať slobodu slova vo vzťahu k náboženským otázkam, ako sú napríklad zákony o rúhaní;

Kolektívny rozmer slobody náboženského vyznania a viery

h) V usmerneniach by sa malo poukázať na to, že nevyhnutnou súčasťou slobody náboženského vyznania alebo viery je právo každého jednotlivca túto slobodu prejavovať samostatne alebo spolu s ostatnými členmi komunity. K tomu patrí:

- sloboda vykonávať obrady alebo sa zhromažďovať v súvislosti s náboženským vyznaním alebo vierou a budovať a prevádzkovať miesta a náboženské pamiatky na tieto účely;
  - právo slobodne sa rozhodnúť pre neúčast' na danej náboženskej činnosti alebo akcii;
  - sloboda zriaďovať a udržiavať vhodné náboženské, mediálne, vzdelávacie, zdravotné, sociálne, charitatívne alebo humanitárne inštitúcie,
  - sloboda žiadať a prijímať dobrovoľné finančné a iné príspevky od jednotlivcov a inštitúcií,
  - sloboda školiť, vymenovávať, voliť alebo určovať ako nástupcu vhodné vedenie podľa požiadaviek a noriem akéhokoľvek náboženského vyznania alebo viery,
  - sloboda nadväzovať a udržiavať komunikáciu s jednotlivcami a spoločenstvami v otázkach náboženského vyznania a presvedčenia na vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni; okrem toho treba v usmerneniach poukázať na to, že právo na vyznávanie náboženstva v spoločenstve s ostatnými (v kontexte, v ktorom sa vždy rešpektovať osobné slobody jednotlivca) by sa nemalo zbytočne obmedzovať na oficiálne uznané miesta náboženských obradov a že EÚ by mala odsúdiť akékoľvek nenáležité obmedzovanie slobody zhromažďovania; v týchto usmerneniach by sa malo zdôrazniť, že povinnosťou štátov je zostať voči náboženským skupinám neutrálny a nestranný, a to aj pokiaľ ide o symbolickú alebo finančnú podporu;
- i) Domnieva sa, že sekularizácia vymedzená ako dôsledné oddelenie náboženských a politických orgánov znamená odmietnutie akýchkoľvek zásahov náboženstva do fungovania vlády a akýchkoľvek verejných zásahov do náboženských záležitostí s výnimkou zasahovania na účel dodržiavania pravidiel bezpečnosti a verejného poriadku (vrátane rešpektovania slobody ostatných), a že zaručuje rovnakú slobodu svedomia pre všetkých, či už veriacich, agnostikov, alebo ateistov;

⁽¹⁾ Deklarácia OSN o odstránení všetkých foriem neznášanlivosti a diskriminácie na základe náboženstva a viery, článok 1 ods. 3, A/RES/36/55.

Štvrtok 13. júna 2013

Požiadavky na registráciu

- j) EÚ by mala zasiahnuť vždy, keď požiadavky na registráciu náboženských alebo duchovných organizácií nenáležite obmedzujú slobodu viery alebo vyznania. Registrácia by sa nemala chápať ako základná podmienka požívania ľudského práva na slobodu náboženského vyznania alebo viery, keďže toto právo nemôže podliehať administratívnym či právnym náležitostiam; EÚ by mala vyzvať k zrušeniu všetkých právnych predpisov, ako napr. povinnosti uvádzať náboženské vyznanie v matričných dokladoch, ktoré vedú k diskriminácii osôb bez náboženského presvedčenia alebo osôb, ktoré zmenili svoje náboženské vyznanie alebo vieru;

Vzdelávanie

- k) Podľa medzinárodne uznávaných noriem majú rodičia alebo zákonní zástupcovia dieťaťa slobodu zaručiť, aby dieťa získalo náboženskú alebo etickú výchovu v súlade s ich presvedčením, ako aj to, že dieťa nesmie byť povinné nadobúdať náboženskú výchovu alebo výchovu k viere proti želaniu jeho rodičov alebo zákonných zástupcov, pričom hlavnou zásadou je najlepší záujem dieťaťa; súčasťou práva rodičov vychovávať svoje deti v súlade so svojím náboženským alebo nenáboženským presvedčením je ich právo odmietnuť akýkoľvek neoprávnený zásah zo strany štátnych či neštátnych subjektov do ich výchovy, ktorý by bol v rozpore s ich náboženským alebo nenáboženským presvedčením; v usmerneniach by sa mali zdôrazniť tieto aspekty slobody vyznania alebo viery a mala sa by tiež zabezpečiť sekularizácia vo verejnom vzdelávaní a delegácie EÚ by mali v prípade porušenia tejto zásady náležitým spôsobom zasiahnuť;

Rodinné a sociálne právo

- l) EÚ by mala venovať osobitnú pozornosť diskriminácii založenej na náboženskom vyznaní alebo viere, ku ktorej dochádza v rámci rodinného a sociálneho práva v tretích štátoch, najmä, no nie výlučne, v súvislosti s právom na manželstvo a právom na opateru dieťaťa;

Právo na výhradu svedomia

- m) Usmernenia by mali zahŕňať aj právo na výhradu svedomia voči vojenskej službe ako legitímny výkon práva na slobodu myslenia, svedomia a náboženského vyznania; EÚ by mala vyzvať štáty s povinnou vojenskou službou, aby umožnili alternatívnu službu nebojovej alebo civilnej povahy, vykonávanú vo verejnom záujme a bez represívneho charakteru a aby sa zdržali potrestania, vrátane uväznenia, osôb uplatňujúcich si výhradu svedomia odmietnutím výkonu vojenskej služby;

Azyl

- n) EÚ by mala povzbudzovať tretie štáty, aby prijímali utečencov prenasledovaných na základe ich vyznania alebo viery a zabezpečovať im azylovú ochranu, najmä v prípadoch, keď utečencom hrozí smrť alebo násilie. Členské štáty EÚ by mali zintenzívniť svoje úsilie o prijímanie utečencov prenasledovaných na základe ich náboženského vyznania alebo viery;

Podpora občianskej spoločnosti a spolupráca s ňou

- o) Podpora širokého spektra organizácií občianskej spoločnosti a spolupráca s nimi vrátane organizácií v oblasti ľudských práva a náboženských skupín a skupín založených na viere bude mať okrem toho, že sa tým budú vypracúvať a vykonávať usmernenia, zásadný význam pri podpore a ochrane slobody náboženského vyznania a viery. Hlavné kontaktné miesta pre ľudské práva v rámci delegácií EÚ by preto mali udržiavať pravidelné kontakty s týmito organizáciami, aby dokázali čo najskôr odhaľovať problémy v oblasti slobody vyznania alebo viery vo svojich krajinách;

Priebežná kontrola a vyhodnocovanie

- p) Európska služba pre vonkajšiu činnosť pod vedením vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku musí zabezpečiť riadne a neustále sledovanie a hodnotenie situácie v oblasti slobody vyznania alebo viery vo svete a tejto otázke by mal byť aj naďalej venovaný oddiel výročnej správy EÚ o ľudských právach vo svete, vrátane odporúčaní na zlepšenie; monitorovanie situácie v oblasti slobody náboženského vyznania alebo viery by malo patriť vo vzťahoch EÚ s tretími krajinami, najmä v rámci Európskej susedskej politiky medzi kľúčové otázky v rámci ostatných

Štvrtok 13. júna 2013

ľudských práv a základných slobôd; toto by sa malo premietnuť do všetkých dohôd a do dokumentov o preskúmaní a v správach; osobitný zástupca EÚ pre ľudské práva by mal v rámci svojej činnosti venovať osobitnú pozornosť otázkam týkajúcim sa podpory a ochrany slobody náboženského vyznania alebo viery a mal by zohrávať viditeľnú úlohu pri presadzovaní tejto slobody v rámci vonkajších vzťahov EÚ; mal by informovať Európsky parlament a jeho príslušné výbory o problematických oblastiach a o dosiahnutom pokroku a mal by spolupracovať s príslušnými mimovládnyimi organizáciami;

q) Mal by sa prijať súbor nástrojov na monitorovanie, hodnotenie a podporu usmernení EÚ. Ten by sa mala zameriavať na operačné nástroje s cieľom lepšie odrážať prioritné oblasti pôsobenia uvedené v usmerneniach a okrem iného by mal:

- poskytnúť podrobný analytický protokol sledovania a monitorovania situácie, pokiaľ ide o právo na slobodu náboženského presvedčenia alebo viery v príslušnej krajine, s cieľom určiť pokrok/zhoršenie;
- žiadať od veliteľov misií EÚ, aby pravidelne podávali správy o otázkach slobody náboženského vyznania alebo viery s podrobným hodnotením situácie, ako aj o existencii prípadov porušovania práva na slobodu náboženského vyznania alebo viery a prenasledovania ich obhajcov alebo iných jednotlivcov, pričom sa určia konkrétne prípady zjavného porušovania práva na slobodu náboženského vyznania alebo viery; tieto správy veliteľov misií EÚ by mali byť v čo najväčšej miere štandardizované, aby ich bolo možné porovnávať;
- zdôrazňovať konkrétne opatrenia na medzinárodných fórach lebo v činnostiach rozvojovej spolupráce, ktoré boli nástrojom ochrany a presadzovania práva na slobodu náboženského vyznania alebo viery vrátane úspešného vybavenia konkrétnych prípadov (jednotlivcov, skupín, menšín, inštitúcií) diskriminácie alebo prenasledovania na základe náboženského vyznania alebo viery;
- pripomínať, že podpora venovaná obetiam diskriminácie alebo prenasledovania na základe ich náboženského vyznania alebo viery môže mať mnoho podôb, a to aj prostredníctvom pozvaní adresovaných týchto obetiam na návštevu inštitúcie EÚ, aby podali svedectvo o svojej situácii;

tento súbor nástrojov (obežník) by sa mal pripraviť z konzultácií so zainteresovanými stranami a byť hotový do konca 2013;

Použitie vonkajších finančných nástrojov

r) Vonkajšie finančné nástroje EÚ by sa mali v súvislosti so slobodou náboženského vyznania alebo viery v určitej krajine využívať ako stimuly a zároveň ako odstrašujúci prostriedky (napr. zmrazenie financií), keďže tvoria súčasť hodnotenia celkovej situácie v oblasti ľudských práv v krajine; v prípade vážneho zhoršenia situácie v oblasti ľudských práv, a to aj pokiaľ ide o slobodu náboženského vyznania alebo viery, by EÚ mala uplatniť existujúce doložky o ľudských právach v externých dohodách s príslušnou krajinou; využitie doložiek o ľudských právach vo vonkajších dohodách EÚ musí byť záväzná a systematicky zaraďovaná do všetkých dohôd EÚ s tretími krajinami;

Činnosť EÚ vo viacstranných fórach

s) EÚ by mala pokračovať vo svojich iniciatívach na rôznych viacstranných fórach zameraných na podporu a ochranu slobody náboženského vyznania alebo viery; EÚ by v prípade potreby a na požiadanie mala pomáhať tretím krajinám pri vypracovávaní právnych predpisov na podporu a ochranu slobody náboženského vyznania alebo viery;

Hodnotenie

t) V súlade s článkom 36 Zmluvy o Európskej únii by mal byť Európsky parlament zapojený do hodnotenia plnenia usmernení, ktoré by sa malo uskutočniť do troch rokov od nadobudnutia účinnosti usmernení; toto hodnotenie by malo vychádzať z analýzy reakcie EÚ na konkrétne situácie týkajúce sa porušovania slobody náboženského vyznania alebo viery v tretích štátoch; Európsky parlament by mal byť pravidelne informovaný o problematických oblastiach alebo vývoji uvedenými v správach delegácií EÚ; Príslušné parlamentné výbory by mali dostať podrobné informácie;

2. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto odporúčanie Rade, vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a pre informáciu aj Komisii.